

FORUMLEZEN

DIEREN

KLAS 4

Het doel:

Een tekst te lezen en te analyseren. Samenwerken in je groep. Vragen bedenken en formuleren bij de tekst. Een boeiende leespresentatie voorbereiden en geven. Daarnaast informatie geven over de dierenwereld.

Gericht luisteren naar een voorgelezen tekst. Vragen kunnen beantwoorden bij een voorgelezen tekst. Samenwerken bij het beantwoorden van vragen.

De opzet:

Alle teksten gaan over diersoorten. Er zijn er vijf: zoogdieren, vissen, vogels, insecten, hagedissen en reptielen.

De klas wordt gedecoreerd met diersoorten.

De klas wordt opgedeeld in groepen. Iedere groep bedenkt een creatieve groepsnaam.

Iedere groep krijgt een tekst over een diersoort. Deze downloaden ze op hun iPad.

In het ICT-lokaal gaan de groepjes onder begeleiding van... de begeleider... aan de slag met de tekst.

De voorbereiding:

- Ze lezen de tekst. Begrijpen ze het?
- Ze verdelen de tekst in drie delen.
- Ze bedenken bij ieder deel een bepaald aantal vragen (3 per deel).
- Bij de tekst zoeken ze illustraties die ze bijvoorbeeld met Keynotes ter verduidelijking tijdens het lezen projecteren.

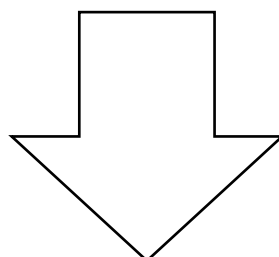
De presentatie:

- Iedere groep krijgt een antwoordblad of neemt een lege bladzijde in Goodnotes op de iPad.
- Ze lezen de tekst in delen voor.
- De kinderen mogen aantekeningen maken.
- Na ieder deel worden de vragen gesteld en beantwoord op het antwoordblad.
- Voor ieder goed antwoord een punt of token.
- De scores worden op een scorebord genoteerd.

Deze werkwijze wordt met iedere groep herhaald.

Er kan eventueel ook een KdN proefwerk aan gekoppeld worden.

Hieronder de teksten (die natuurlijk aangepast kunnen worden)

ZOOGDIEREN

Introductie:

Een olifant die lekker in de modder gaat liggen. Een giraf die op het dak van de school kan kijken. Apen die door de bomen slingeren. Een hond die de krant voor zijn baas uit de brievenbus haalt. Een beer die tijdens de winterslaap jongen krijgt. Een eekhoorn met zijn mooie staart. Een dolfijn die fijn speelt in de zee...

Al deze dieren (en nog veel meer) zijn familie van elkaar.

Het zijn allemaal ZOOGDIEREN.

Wat zijn zoogdieren?

Zoogdieren zijn dieren waarvan de baby levend uit de buik van de moeder geboren wordt (net als bij mensen). Als de baby geboren is, lijkt hij meteen op zijn ouders. De baby krijgt als voedsel melk van de moeder (dat heet: zogen), alweer net zoals bij de mensen.

De ouders van het jong gaan hem verzorgen. Ze gaan het jong van alles leren. Hoe het jong eten kan vinden, hoe het jong zichzelf moet beschermen en wat voor gevaren er kunnen zijn. Ze geven dus les aan het jong. (Net zoals bij de mens.)

Er zijn erg veel soorten zoogdieren, eigenlijk te veel om op te noemen. Ze leven vooral op het land. De vleermuis en de vliegende hond zijn de enige zoogdieren die kunnen vliegen. De meeste zoogdieren lopen op vier poten maar er zijn ook soorten die op twee poten (kunnen) lopen. Denk maar aan de kangoeroe of sommige apen. Daarnaast zijn er zoogdieren die eruitzien als een vis.

De zoogdieren zien er verder heel verschillend uit. Een olifant is heel zwaar, een giraf is superlang en een luiaard is erg langzaam. Het ene zoogdier is gevaarlijk en het andere zoogdier doet geen vlieg kwaad. Sommige soorten (olifanten, zebra's, giraffen en schapen) leven in groepen, andere soorten leven alleen. Over een paar soorten gaan we wat meer vertellen.

Soorten

De mooiste zoogdieren zijn erg gevaarlijke dieren. Zij gaan op jacht naar andere dieren omdat ze vlees eten. Dieren die op andere dieren jagen om ze op te eten noemen we roofdieren.

De bekendste roofdieren zijn de Katachtigen. De leeuw wordt de Koning van de dieren genoemd, omdat geen enkel dier een leeuw durft aan te vallen. Katachtigen hebben scherpe tanden en scherpe klauwen. Ze grijpen een dier met hun klauwen en proberen dan met hun tanden in de nek te bijten. Meestal kunnen katachtigen zeer goed sluipen; ze maken daarbij geen enkel geluid.

De grootste groep zoogdieren zijn de knaagdieren. Knaagdieren hebben twee snijtanden die steeds doorgroeien, daarom moeten ze veel knagen, zo slijpen ze hun tanden. Als de tanden te veel groeien, kunnen ze niet meer eten en gaan ze dood. Ze knagen dan ook de hele dag op van alles en nog wat. Deze dieren zijn schadelijk, ze brengen veel schade aan bomen, aan hout van huizen en ze knagen elektriciteitsdraden door. Enkele knaagdieren zijn: ratten, muizen, eekhoorns, bevers, hazen en konijnen.

Nog meer soorten

De leukste groep zoogdieren zijn de apen, dat komt omdat de apen zoveel op de mensen lijken. Er zijn veel verschillende soorten apen, waarvan de reuzen- apen de grootste zijn. Enkele reuzen- apen zijn de orang-oetan, de gorilla, de chimpansee. Apen leven in groepen, waar één mannetje de baas is. Komt er een nieuw mannetje? Dan volgt er een groot gevecht. Apen zijn vooral planteneters: ze eten vruchten, bladeren, boomschors. Maar er zijn ook apen die alles eten dus ook bijvoorbeeld mieren.

Herkauwers kauwen eerst heel weinig en slikken dan hun eten door. Dit eten komt in de maag terecht, daarna komt het eten weer in de bek waar ze het gaan herkauwen (herkauwen is opnieuw kauwen). Enkele herkauwers zijn de koe, de giraf, de kameel en het hert.

Buideldieren hebben een buidel (een zak) waarin de baby groeit. Enkele buideldieren zijn de kangoeroe en de koalabeer.

Insecteneters zijn zoogdieren die alleen maar insecten eten. Zij komen vooral 's nachts naar buiten, om naar voedsel te zoeken. Enkele insecten zijn de egel en de mol.

Vleermuizen vormen een aparte groep. Het zijn de enige zoogdieren die kunnen vliegen.

Ze hebben tussen hun voor- en achterpoten vleugels, daarmee kunnen ze vliegen. Ze vangen dan vooral insecten, maar vleermuizen eten ook vruchten en bloed.

VISSEN

Introductie:

Als je bij Baby Beach gaat snorkelen is het mooi om naar het koraal te kijken, maar het is nog mooier als er allemaal gekleurde vissen te zien zijn. Die leven daar in grote groepen.

Vissers zijn ook altijd op zoek naar grote groepen vissen. Die kunnen ze dan vangen met visnetten. Dat is op Aruba belangrijk, want in veel restaurants staat verse vis op de menukaart.

Ook zijn er toeristen die het leuk vinden op zee te vissen. Daar worden speciale dagtours voor geregeld.

Hoe zien vissen eruit?

Er zijn erg veel soorten vissen. Grote, kleine, dikke, dunne, lekkere, vieze, gevaarlijke en ongevaarlijke... en toch zijn ze eigenlijk allemaal hetzelfde.

De vissen zwemmen met behulp van vinnen. Door de staartvin heen en weer te bewegen maken ze snelheid en met de rugvin en buikvin sturen ze.

Het lichaam van een vis is bedekt met stukjes die lijken wel op onze nagels, die stukjes heten schubben.

Raar eigenlijk, mensen kunnen niet onder water leven en vissen kunnen niet boven water leven.

Mensen moeten ademen, dat doen we met onze longen.

Vissen hebben geen longen, maar hebben kieuwen. Met kieuwen kunnen ze onder water ademen, ze nemen steeds een hap water. Uit dat water halen de kieuwen zuurstof.

Heb je wel eens vis gegeten? Dan heb je vast wel eens een scherp botje in je mond gehad. Dat is een stukje van een graat. De graat lijkt wel een beetje op het skelet van de mens.

Hoe komen er kleine visjes?

Een baby vis wordt geboren uit een eitje. Een vrouwtjes vis legt altijd veel eitjes tegelijk. Ze legt die eitjes gewoon op de bodem van de zee of tussen planten. De eitjes van de vis noemen we kuit.

Uit veel eitjes komen geen babyvisjes, omdat er veel andere vissen zijn die de eitjes opeten (net zoals wij eieren van kippen

eten). Daarom proberen sommige moedervissen de eitjes tussen planten of onder rotsen te verstoppen.

Als een baby vis geboren is, moet hij zelf meteen eten gaan zoeken. Papa en mama vis zorgen dus niet voor de baby's.

Er leven ook dieren in de zee die erg op vissen lijken, maar geen vissen zijn. Walvissen, dolfinen en zeehonden zijn geen vissen. Ze leggen geen eieren, maar een baby groeit in de buik van de moeder. Als de baby geboren wordt dan zorgen de ouders ook voor de baby, deze dieren kunnen niet onder water ademhalen. Ze hebben geen kieuwen, maar longen. Ze moeten dus steeds boven water komen om een hapje lucht te halen.

Walvissen, dolfinen en zeehonden zijn zoogdieren en **geen** vissen.

Wat eten vissen?

Alles wat in het water leeft wordt door vissen gegeten, er zijn vissen die planten eten, andere vissen eten garnaltes of mosselen. De eitjes worden ook door vissen gegeten.

En er zijn natuurlijk ook vissen die andere vissen eten. Die vissen noemen we roofvissen. De barracuda is bijvoorbeeld zo'n roofvis, maar de bekendste roofvissen zijn haaien.

Haaien zijn alleseters. Ze eten bijna alles wat ze tegen kunnen komen, dus ook troep die mensen in de zee gooien (kleden, plastic en schoenen).

Sommige haaien vallen mensen aan, maar dat zijn maar 3 of 4 soorten haaien. Vooral witte haaien staan bekend om hun aanvallen op mensen, vaak vlak bij het strand.

Ook andere vissen hebben last van vervuiling van het water. Ze krijgen giftige stoffen binnen, komen vast te zitten in olie of plastic of ze gaan dood door een tekort aan zuurstof. Dat gebeurt regelmatig in vervuilde rivieren.

INSECTEN

Introductie:

Insecten kunnen heel vervelend zijn. Sommige insecten kunnen je prikken en sommige hoor je 's nachts zoemen. Ze kriebelen als ze over je heen lopen en ze zien er vaak eng uit. Muggen, bijen, vliegen, mieren, sprinkhanen, libellen, krekels, oorwurmen, kevers, torren, duizendpoten en kakkerlakken zijn insecten. Vlinders en wandelende takken zijn ook insecten. Er zijn dus ook mooie en bijzondere insecten. Er zijn ongeveer 900.000 verschillende soorten insecten.

Het uiterlijk van insecten

Alle insecten lijken op elkaar, hun lichaam bestaat uit drie delen. Die delen zijn:

1. een kop
2. een middenstuk
3. een achterstuk

Aan de kop zitten de voelsprietten, daar kan een insect mee voelen.

Een insect heeft bijzondere ogen. Elk oog bestaat uit vele kleine oogjes. Zo kan een insect alle kanten op kijken. Die ogen noemen we facetogen.

Een insect heeft zes poten. Die poten zitten vast aan het middenstuk. Aan het middenstuk zitten ook de vier vleugels. Verschillende insecten hebben aan het achterlijf een soort naald waarmee ze kunnen steken. Die naald heet een angel.

Veel mensen denken dat spinnen ook insecten zijn, maar dat is niet zo! Ze hebben geen 6 maar 8 poten. Spinnen zien er ook eng uit, maar eigenlijk zijn het prettige dieren. Ze eten lastige insecten zoals vliegen muggen. Spinnen vangen eten met behulp van een spinnenweb.

Metamorfose en hapjes

Op een dag in het jaar gaat een vlindervrouwtje naar een boom of struik en legt op een blad haar eitjes. Na een tijdje komt er een beestje uit het eitje; het is een rups. De rups gaat eten van de blaadjes van de boom of struik. Hierdoor begint de rups te groeien. Als de rups groot genoeg is begint hij een huisje om zijn lichaam te maken. Dat huisje noemen we een cocon of een pop. Dagenlang zit de rups in zijn huisje. Hij beweegt niet en eet niet, maar er gebeurt wel iets. Het lichaam van de rups verandert langzaam in een vlinder. Raar. Bij veel insecten gaat het op die manier.

Soms worden insecten als voeding verkocht. Sprinkhanen, meelwormen of kevers, zijn veilig om te eten, zolang je ze maar vooraf verhit. Eerst koken of frituren. Dan is het gezond om te eten. Als de insecten gevriesdroogd zijn smaakt het een beetje naar nootjes.

Schadelijke en gevaarlijke insecten

Er zijn ook insecten die schadelijk zijn, Zij kunnen veel schade brengen aan spullen. Denk maar eens aan de houtworm. Er zijn ook insecten, bijvoorbeeld sprinkhanen, die allerlei groenten eten, die boeren op het land hebben verbouwd. Gelukkig zijn niet alle insecten schadelijk of gevaarlijk, sommige insecten worden gebruikt om nieuwe bloemen te maken net zoals bij de bijen.

Andere insecten worden gebruikt om andere schadelijke insecten op te eten. Het lieveheersbeestje is gek op bladluizen en omdat bladluizen bladeren eten zijn deze lieveheersbeestjes zeer nuttig.

Veel mensen vinden insecten niet leuk omdat ze er zo vies en eng uitzien. Toch zijn veel insecten niet gevaarlijk, ze doen je niks. Een prik van een bij is vervelend en doet wel even pijn. Een steek van een mug jeukt, maar dat is snel weer over.

Een kakkerlak tussen je broodje kaas is niet lekker, maar je overleeft het wel. Pas echt gevaarlijk wordt het als insecten, vooral vliegen en muggen, ziektes overbrengen, waarvan je heel ziek wordt of doodgaat. Op Aruba is dat bijvoorbeeld het DENGUE virus. Het denguevirus krijg je van verschillende soorten steekmuggen.

Een van de ergste ziekten was vroeger de pest, een vreselijke ziekte die je kreeg van vlooiën die op zieke ratten hadden geleefd.

VOGELS

Introductie:

Je moet 's morgens vroeg opstaan, je gaat rustig buiten zitten, je beweegt je niet en je maakt geen geluid. Het zal niet lang duren of je begint de vogels te horen... Denk er maar eens over na, hoe de vogels die met elkaar praten. Wat vogels tegen elkaar zeggen.

Wat komen die vogels eigenlijk in je tuin doen?

Waarschijnlijk zijn ze op zoek naar voedsel. De vogels houden van vruchten zoals bessen, appels, en shimarucu. Maar vogels eten ook graag insecten zoals vliegen, wormen en larfjes. Er zijn ook vogels die graag broodjes lusten. Kijk maar eens naar buiten na een pauze!

Hoe zien vogels eruit?

Vogels kunnen, net als vele insecten, vliegen. Ze hebben daarvoor vleugels. Die vleugels bestaan uit veren die aan dunne botjes vastzitten. Deze botjes zijn hol vanbinnen, net als een rietje of een pijpje waar je limonade door drinkt. De vleugels zijn daarom niet zwaar maar heel licht. Door de vleugels te bewegen kunnen ze op allerlei manieren door de lucht vliegen. De staartveren gebruiken ze om te sturen.

Vogels hebben geen bek met tanden maar een snavel. Ze kunnen hun eten dus niet kauwen, maar ze slikken het in een keer door.

Roofvogels hebben een scherpe rand aan de snavel waardoor ze een andere vogel of een rat of een ander klein dier kunnen doden.

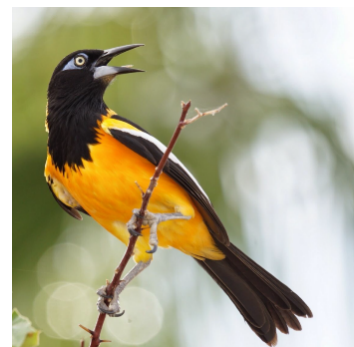
Vogels hebben twee poten. Ze gebruiken hun tenen vooral om stevig te kunnen staan op en tak of op een draad.

Loopvogels: zijn vogels die niet kunnen vliegen. Het zijn grote vogels die te zwaar zijn. De bekendste loopvogel is de struisvogel.

Hoe krijgen vogels kinderen?

Alle vogels leggen eieren, maar het aantal eieren verschilt nogal per vogel. Sommige vogels leggen maar één ei, andere vogels wel een stuk of tien!

Veel vogels maken een speciaal nest waarin ze de eieren leggen. Vaak maken papa- en mamavogel samen dat nest van takjes, veren, mos, gras, haren en pluisjes. Op allerlei plekken kun je nesten vinden. Op takken van bomen en in struiken, in een gat in een boom, op de grond tussen planten of op het dak van een huis of kerk.

Als de eieren zijn gelegd gaat de moedervogel op de eieren zitten. We noemen dat broeden. Ze beschermt de eieren en ze zorgt ervoor dat ze warm blijven. Papavogel brengt de moeder dan het eten. Babyvogels worden verzorgd door hun vader en moeder, totdat ze zelf goed kunnen vliegen en zelf voor hun eten kunnen zorgen.

Soorten vogels

Er zijn veel verschillende soorten vogels. Over elk vogelsoort kun je wel iets bijzonders vertellen.

Trekvogels: Dit zijn vogels die enorm lange reizen maken. Als het koud wordt en er is te weinig eten vliegen ze naar warme landen. Een half jaar later, als het weer warmer wordt en er is weer voedsel, dan gaan ze weer terug. Vaak naar precies dezelfde plek als waar ze vandaan kwamen.

Watervogels: zijn vogels die ook kunnen zwemmen. De bekendste watervogels zijn de zwaan, de eend en de gans.

Praatvogels: zijn vogels die kunnen leren praten. De bekendste is natuurlijk de papegaai. Je moet zo'n vogel leren praten en dat kost veel tijd en moeite, maar het is wel leuk!

De zang van vogels is de melodie van een aantal tonen. Je kunt een vogelsoort herkennen aan die melodie. De mannetjes gaan vaak zingen om de andere vogels af te schrikken. Zij zitten dan op hun plek en willen niet dat andere vogels daar komen. Mannetjes gaan ook heel mooi zingen om vrouwtjes te lokken, dan willen laten zien hoe sterk ze zijn.

Roofvogels: Net als bij de vissen heb je ook bij de vogels, *roofvogels*. Deze vogels eten kleinere dieren op zoals muizen en ratten. Zelfs konijnen worden door vogels opgegeten. Bekende roofvogels zijn uilen, arenden en adelaars. Op Aruba heb je de Kinikini en de Warawara.

REPTIELEN

Introductie:

Veel mensen hebben thuis een hele lieve kat. Vaak is een kat 's nachts buiten en dan gaat hij net als alle andere katten op jacht. Op een avond was er eens een kat die achter een boom vandaan sprong en zomaar op een leguaan dook! Hij kreeg de staart van de leguaan te pakken en...KNAAAAAPPPPPP!!!!

De staart knapte en de leguaan rende de bosjes in. Je zult wel denken: 'ah, wat zielig voor de leguaan' maar dat valt wel mee. De staart groeit gewoon weer aan. Een leguaan is een soort hagedis, net als gekko's (de pega pega) en de blauw blauw. Alle hagedissen behoren tot de reptielen.

Wat zijn reptielen?

Reptielen zijn dieren die in het water of op het land leven. Ze leven vooral in warme landen, want ze kunnen niet goed tegen de kou. Reptielen leggen eieren, ze leggen de eieren in een kuil op het land en daarna gooien ze er wat zand over. De jongen moeten zelf uit het ei en de kuil komen en moeten meteen voor zichzelf zorgen.

Op Aruba kun je dat prachtig zien als de jonge schildpadjes uit de eieren komen die door moeder schildpadden op de stranden zijn begraven. Daar zijn door mensen hekken omheen gezet om de jonge schildpadden te beschermen.

Schildpadden herken je gemakkelijk aan hun grote schild, waaronder ze zich verstoppen als ze in gevaar zijn. Schildpadden kunnen erg oud worden, wel honderd jaar! Schildpadden eten vooral jonge plantjes, de zeeschildpadden eten ook vis en zeewier.

De huid van de reptielen bestaat uit harde stukken, die wij schubben noemen. Door die schubben kunnen ze goed tegen de warmte, want de schubben houden de warmte tegen.

De bekendste reptielen zijn slangen, krokodillen en de schildpadden.

Slangen

Er zijn erg veel soorten slangen, sommige zijn erg gevaarlijk. De gevaarlijke slangen kun je indelen in twee groepen:

- 1: De wurgslangen (Anaconda, Python)
- 2: De gifslangen (Cobra, Ratelslang)

Wurgslangen zijn vaak lang en dik. Ze wikkelen zich rond een prooi, waardoor die stikt. Gifslangen hebben speciale tanden waarmee ze gif in een prooi kunnen spuiten.

Er zijn ook heel veel slangen die niet gevaarlijk zijn.

Slangen krijgen een paar keer in hun leven een nieuwe huid, ze vervellen. De stukjes vel blijft gewoon liggen. Slangen eten andere dieren en slikken die dieren in een keer door.

Slangen bewegen zich voort door te kronkelen. Hun tong is erg belangrijk, want daarmee vangen ze geuren op en kunnen ze jagen op (vaak) kleinere dieren.

Krokodillen

Krokodillen zijn de grootste reptielen, sommige krokodillen worden wel 50 jaar oud.

Krokodillen zijn vleeseters, ze eten vis en vogels maar ook wel dieren zo groot als een paard. Ze liggen doodstil in of bij het water en pakken dieren die komen drinken. Ze grijpen een dier met hun tanden, trekken hem het water in en wachten dan tot het dier verdronken is.

Krokodillen leven meestal in het water, ze hebben speciale spieren waarmee ze de oren, neus en keel onder water kunnen afsluiten.

Er zijn vier soorten krokodillen: De krokodil, alligator, gaviaal en kaaiman

Heeeeeeeel lang geleden, lang voordat er mensen op de aarde leefden, waren er dinosaurussen. Dinosaurussen zijn ook reptielen, maar ze leven al lang niet meer, ze zijn uitgestorven. Ze zijn gestorven voordat de eerst mensen op de aarde kwamen.

Krokodillen leefden ook al in de tijd van de dinosaurussen.

Groepsnaam zoogdieren:

De _____

De vragen

1. _____

antwoord: _____

2. _____

antwoord: _____

3. _____

antwoord: _____

4. _____

antwoord: _____

5. _____

antwoord: _____

6. _____

antwoord: _____

7. _____

antwoord: _____

8. _____

antwoord: _____

9. _____

antwoord: _____

Groepsnaam vissen:

De _____

De vragen

1. _____

antwoord: _____

2. _____

antwoord: _____

3. _____

antwoord: _____

4. _____

antwoord: _____

5. _____

antwoord: _____

6. _____

antwoord: _____

7. _____

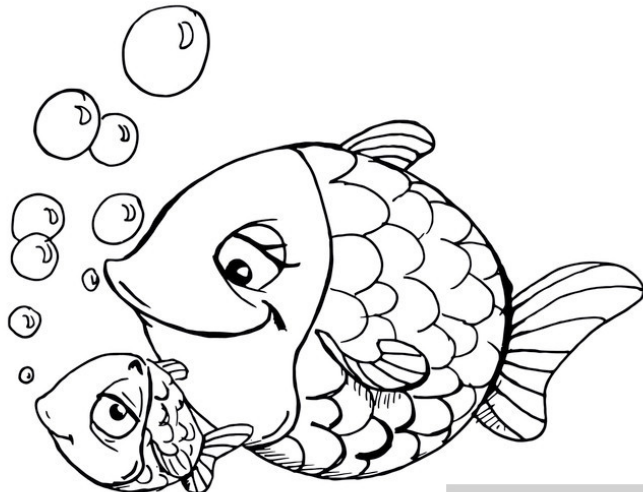
antwoord: _____

8. _____

antwoord: _____

9. _____

antwoord: _____

Groepsnaam vogels:

De _____

De vragen

1. _____

antwoord: _____

2. _____

antwoord: _____

3. _____

antwoord: _____

4. _____

antwoord: _____

5. _____

antwoord: _____

6. _____

antwoord: _____

7. _____

antwoord: _____

8. _____

antwoord: _____

9. _____

antwoord: _____

Groepsnaam insecten:

De _____

De vragen

1. _____

antwoord: _____

2. _____

antwoord: _____

3. _____

antwoord: _____

4. _____

antwoord: _____

5. _____

antwoord: _____

6. _____

antwoord: _____

7. _____

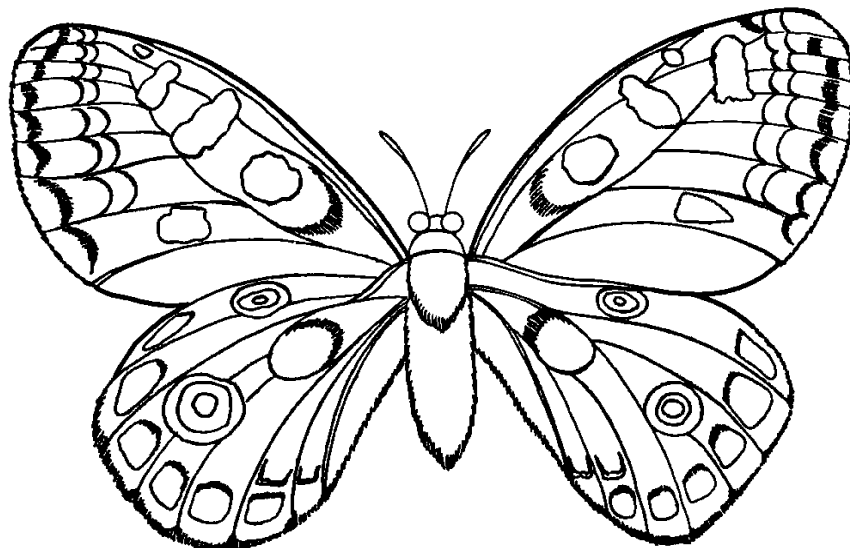
antwoord: _____

8. _____

antwoord: _____

9. _____

antwoord: _____

Groepsnaam reptielen en amfibieën:

De _____

De vragen

1. _____

antwoord: _____

2. _____

antwoord: _____

3. _____

antwoord: _____

4. _____

antwoord: _____

5. _____

antwoord: _____

6. _____

antwoord: _____

7. _____

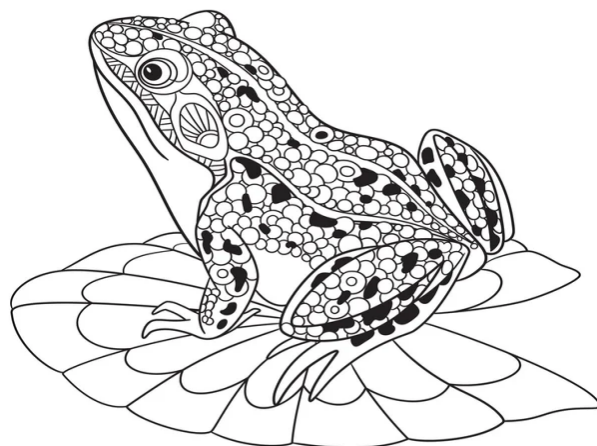
antwoord: _____

8. _____

antwoord: _____

9. _____

antwoord: _____

Antwoordblad

Groep: _____

Presentatie: _____

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

